

Tisza Kalmár György

FABÚTOROK

Kapun bemenni, küszöbön átlépni, valahonnan vagy valahová ablakot nyitni, bebocsáttatást, fényt, ki-, illetve betekintést nyerni, mélységesen szimbolikus dolgok akkor is, ha a leghétköznapibb gyakorlatunk, ami annyira természetes, hogy sorsunkat jelző lényegük gyakran fel sem tűnik. Márpedig ami jelez, az alakít is, hat és visszahat.

Az ajtók és ablakok tehát tárgyasult formájukban is misztikus elemek, és ez akkor is így van, ha legtöbbször nem tűnik fel, vagy – mint oly sok más valóban fontos dologról – nem veszünk róluk tudomást. Mágikus jelentőségüket a legracionálisabb, leggyakorlatiasabb szemlélet sem vonhatja kétségbe. Hiszem, hogy a harmónia megőrzésében (helyreállításában, újrateremtésében) nagyon fontos szerepük van. Ezért fordítok rájuk különös figyelmet – és ezért is kelt bennem valamiféle szomorúságot, amikor azt látom, hogy gyakran még az olyan épületek sem jutnak méltó bejárati ajtóhoz és ablakokhoz, amelyek esetében az anyagi indok szemmel láthatóan nem állná meg a helyét. Pedig nem mindegy, hogy valami, amit mi magunk választunk, hogy életünk szinte minden percében jelen legyen, az gátol vagy segít. Bizonyára lesz, akiben megütöztetést kelt majd, hogy egy szaklapban tulajdonképpen mágiáról beszélek, de úgy gondolom, hogy képző- és iparművészként nem mondhatok mást, ha a felfogásomról kérdeznak. Enteriőrt – amelynek az ajtó és az ablak nagyon fontos része – legszívesebben az emberhez-házhoz-tájhoz tervezek, amikor ezek már érezhetően megtalálták egymást. Az ember elgondol, vagy inkább érez valamit, amire vágyik és keresi annak a valaminek részeit. Ha szerencsés, vagy inkább, ha nem adja fel könnyen, és nem sodródik el, hogy látszathabokon forogjon, akkor törvényszerűen megtalálja életének vele valóban rezonáns alkotóelemeit: társat és munkát, de helyet, stílust és építész is. Nem könnyű, mert egyre nagyobb a hangzavar és kiapadhatatlanul árad az utánzat – mindenben. Bútoraimat és nyílászáróimat az „árral szemben” egyedileg, legfeljebb kisszériában és sok kézi munkával készítem. Amennyi így versenyképesen el tud készülni, abból tisztességesen meg is kell tudni élni. Ma ez eléggé irracionálisan hangzik, de az én történetem erről szól. És akinek szeme van látja, hogy a *mással* többet kap.

Munkáimhoz mindig többféle fát használok. Ezek megszólítják, szinte meghívják, befogadják egymást. És eltérő színeikkel mindig harmóniát alkotnak. A tárolóban egy-egy érdekesebb darab gyakran inspirál, olykor megigéz. Egyik másik darabnak, amiket általában rátétként vagy berakásként használok, külön élettörténete van, ezek gyakran megmaradnak bennem akkor is, amikor már csak fényképről látom a belőlük készült munkát. Persze, életüknek csak az azutáni részét ismerem, amikor hozzám kerültek. Uszadékfából is nyertem már nagyon szép díszítőelemeket, de sok érdekes nemesítő eljárás is van.

Természetesen a teljes belsőépítészeti tervezést tartom a legizgalmasabb feladatnak, amikor minden darab és minden anyag a megrendelő karakterén és a ház jellegén szü-

remlik át. Ennél talán csak egy dolog tud még inkább felcsigázni: az újjáépítés. Ilyenkor a múltat is homály fedi, néha semmit sem tudni az épületről, csak amit az anyag a maga nyelvén elmesél. Az érzelmi tényező mellett az igényes felújítási munkában még azt szeretem, hogy a költségek jelentős csökkentésével lehet igazán különleges dolgot csinálni, szinte „kiszól” az épületből egy-egy ötletes megoldás. Az igényesség kapcsán: érdekesen hajlanak vissza önmagukba a dolgok. Könnyen előfordulhat, hogy az az építető, aki nem is gondol semmi „csavarra”, vagy azért, mert eszébe sem jut, csak összevásárol csaptól burkolólapig ami elé kerül, vagy azért, mert attól fél, hogy egy jól tervezett összhang szükségszerűen nagyon drága is; az sokszor az össze nem illőért, a kommerszért végül többet fizet.

